

KAP.430.019.2020

Nr ewid. 77/2020/P/20/001/KAP

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2019 r.
w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej

Bogdan Skwarka

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Wz.

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 06 maja 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. OCENA OGÓLNA.....	5
3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 84 – ŚRODKI WŁASNE UNII EUROPEJSKIEJ	6
3.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA.....	6
3.2. SPRAWOZDAWCZOŚĆ	8
3.3. KSIĘGI RACHUNKOWE.....	9
3.4. SPRAWOZDANIA SPORZĄDZANE W RAMACH SYSTEMU KONTROLI ŚRODKÓW WŁASNYCH UNII EUROPEJSKIEJ	9
4. INFORMACJE DODATKOWE	11
5. ZAŁĄCZNIKI	12
5.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 84 – ŚRODKI WŁASNE UNII EUROPEJSKIEJ	12
5.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 84– ŚRODKI WŁASNE UNII EUROPEJSKIEJ	13
5.3. SKŁADKI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2015–2019	14
5.4. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI	15

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2019, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 84 – Środki własne Unii Europejskiej

Zakres kontroli

- planowanie i realizacja wydatków budżetu państwa,
- sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do wydatków oraz związanych z nimi zobowiązań,
- realizacja zadań dysponenta części w zakresie terminowego opracowania i przekazania odbiorcom sprawozdań sporządzanych w ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych

Dysponentem części budżetowej 84 – Środki własne Unii Europejskiej jest Minister Finansów. W 2019 r. w części 84 nie funkcjonowały podmioty będące dysponentem II lub III stopnia. Działania związane z wykonaniem budżetu państwa realizował Departament Współpracy Międzynarodowej. Kontrolę przeprowadzono w Ministerstwie Finansów (dalej: MF).

W ramach części 84 – Środki własne Unii Europejskiej finansowano, zgodnie z obowiązującymi przepisami, składkę przekazywaną przez Polskę do budżetu Unii Europejskiej (dalej: UE), w ramach tzw. „Systemu środków własnych Unii Europejskiej”. W latach 2014–2020 system ten funkcjonuje w oparciu o następujące przepisy:

- decyzję Rady z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej¹ (2014/335/UE, Euratom);
- rozporządzenie Rady (UE, Euratom) Nr 609/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie metod i procedur udostępniania tradycyjnych zasobów własnych, zasobów własnych opartych na VAT i zasobów własnych opartych na DNB oraz w sprawie środków w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych².

Do środków własnych zalicza się następujące kategorie dochodów budżetu UE, stanowiące jednocześnie wydatki budżetów państw członkowskich:

- wpłaty państw członkowskich obliczone na podstawie dochodu narodowego brutto (dalej: środki własne z tytułu DNB),
- wpłaty państw członkowskich obliczone na podstawie podatku VAT (dalej: środki własne z tytułu VAT),
- tradycyjne środki własne (ang. *traditional own resources* – TOR) dalej TŚW,
- wpłata z tytułu rabatu brytyjskiego,
- mechanizmy korekcyjne polegające na obniżeniu wpłat opartych na DNB.

Wysokość składki dotyczącej środków własnych z tytułu DNB jest kalkulowana poprzez podzielenie niepokrytych potrzeb budżetowych UE pomiędzy państwa członkowskie UE, proporcjonalnie do udziału DNB danego państwa członkowskiego w sumie DNB wszystkich państw członkowskich.

Wysokość składki z tytułu VAT określa się przez zastosowanie jednolitej stawki, wyznaczonej przez Komisję Europejską (dalej: KE) do zharmonizowanej podstawy VAT, obliczonej przez państwo członkowskie w zgodzie z zasadami wspólnotowymi.

Do TŚW wlicza się opłaty celne pobierane w odniesieniu do handlu z państwami nieczłonkowskimi na podstawie Wspólnej Taryfy Celnej. Do końca roku gospodarczego 2016/2017 w skład TŚW wchodziły także opłaty cukrowe nakładane na producentów cukru i izoglukozy oraz przetwórców w ramach wspólnej organizacji rynku cukru. W odniesieniu do tradycyjnych środków własnych Unii Europejskiej państwa członkowskie odprowadzają do budżetu ogólnego UE 80% pobranych opłat, natomiast pozostałe 20% zatrzymują jako tzw. *koszty poboru*.

Wpłata z tytułu rabatu brytyjskiego oznacza finansowanie przez wszystkie kraje członkowskie mechanizmu korekty brytyjskiej wpłaty do wspólnotowego budżetu UE z tytułu środka własnego VAT i DNB. Udział Niemiec, Niderlandów, Austrii i Szwecji w finansowaniu tego mechanizmu został zredukowany do 25% wysokości pełnej kwoty wpłaty.

Wpłata na mechanizmy korekcyjne oznacza finansowanie tych mechanizmów (obniżenia wkładów opartych na DNB) ustalonych na lata 2014–2020 dla Danii, Niderlandów i Szwecji oraz na lata 2014–2016 dla Austrii.

W 2019 r., w części 84 wydatki budżetu państwa zrealizowano w wysokości 21 719 914,6 tys. zł, co stanowiło 5,2% wydatków budżetu państwa.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³.

¹ Dz. Urz. UE L 168 z 7.06.2014, str. 105.

² Dz. Urz. UE L 168 z 7.06.2014, str. 39.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia pozytywnie
wykonanie budżetu
państwa w 2019 r.,
w części 84 – Środki
własne Unii Europejskiej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r., w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej.

W wyniku kontroli wszystkich zrealizowanych w tej części wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ (dalej: ufp) i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Dysponent części rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją budżetu.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość i rzetelność sporządzania rocznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 84 – Środki własne Unii Europejskiej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
 - z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
 - z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- oraz w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r., tj. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w skontrolowanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań budżetowych, sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę sporządzenia wyżej wymienionych sprawozdań, nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które pozwoliłyby na stwierdzenie, że księgi te w zakresie obejmującym zapisy dotyczące wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo. Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz wydatków, a także należności i zobowiązań 2019 r.

Sprawozdania sporządzone w ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej przekazywano terminowo do KE.

Minister Finansów podejmował prawidłowe działania w zakresie opracowania i przekazania odbiorcom sprawozdań sporządzonych w ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej przedstawiona została w załączniku pkt 5.1 niniejszej informacji.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 84 – ŚRODKI WŁASNE UNII EUROPEJSKIEJ

3.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W części 84 – Środki własne Unii Europejskiej realizowane są wydatki dotyczące składki, jaką Polska przekazuje do budżetu UE. Składkę za 2019 r. obliczono zgodnie z metodologią Unii Europejskiej. Kalkulacja oparta została na projekcie budżetu UE przedłożonym przez KE, który zakładał wysokość polskiej wpłaty na poziomie 4948,5 mln euro, tj. 21 157 223,0 tys. zł⁵, przy uwzględnieniu przyjętego na posiedzeniu Komitetu Doradczego ds. Środków Własnych UE kursu – 4,2755 zł/euro.

W ustawie budżetowej na rok 2019⁶ (dalej: ustawa budżetowa) w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej wydatki zaplanowano w kwocie 19 157 223,0 tys. zł, a kwotę 2 000 000,0 tys. zł umieszczono w rezerwie celowej budżetu państwa. Decyzję o umieszczeniu części środków na zapłatę polskiej składki do budżetu UE w rezerwie celowej⁷ podjęto w związku z występującymi w poprzednich latach znaczącymi zmianami wysokości polskiej składki do budżetu UE oraz mając na względzie optymalizację zarządzania skutkami uchwalonych w 2019 r. korekt budżetowych UE.

Ponadto, w budżecie państwa przewidziano rezerwę celową⁸ w kwocie 1 050 000,0 tys. zł na sfinansowanie skutków wyjścia Wielkiej Brytanii z UE.

W odniesieniu do roku 2019 KE przedłożyła projekty pięciu korekt do budżetu ogólnego UE:

- korekta nr 1 – rozliczenie nadwyżki za 2018 r. – zmniejszenie składki członkowskiej dla Polski o 55 166 751 euro (z tytułu DNB);
- korekta nr 2 – przekazanie dodatkowych środków na zobowiązania w programach Horyzont 2020 oraz Erasmus+ – bez skutków finansowych;
- korekta nr 3 – uruchomienie Funduszu Solidarności na niwelowanie skutków powodzi i silnych deszczy w Austrii, Rumunii i we Włoszech – wzrost składki dla Polski o 8 981 921 euro (z tytułu DNB);
- korekta nr 4⁹ – aktualizacja podstaw środków własnych z tytułu VAT i DNB, prognozy tradycyjnych środków własnych oraz wielkości rabatu brytyjskiego, a także obniżenie środków na zobowiązania i płatności w działach 1a, 1b, 3 i 4 oraz zmiany w budżetach instytucji w związku z planowanym Brexitem – wzrost składki o 184 677 628 euro;
- korekta nr 5¹⁰ – została wprowadzona w związku z brakiem porozumienia Rady i Parlamentu Europejskiego w zakresie korekty nr 4. Dotyczyła ponownie aktualizacji podstaw środków własnych z tytułu VAT i DNB,

⁵ W przyjętym budżecie UE na 2019 r. polska składka wyniosła 4934,2 mln euro, co odpowiada kwocie 21 224 mln zł. Kursem przyjętym do przeliczenia składki był referencyjny kurs wymiany walut, opublikowany przez Europejski Bank Centralny w Dzienniku Urzędowym UE, z ostatniego dnia notowania w roku kalendarzowym poprzedzającym dany rok budżetowy. W 2019 r. kurs płatności składki wynosił 4.3014 zł/euro.

⁶ Ustawa budżetowa na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz. U. poz. 198).

⁷ Cz. 83 poz. 8 Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

⁸ Cz. 83 poz. 30 Środki na uzupełnienie wpłat do budżetu UE w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z UE.

⁹ Korekta nr 4 została odrzucona przez Parlament Europejski.

¹⁰ Nie została uchwalona do końca 2019 r. W konsekwencji skutki finansowe aktualizacji baz VAT i DNB, uzgodnionych na posiedzeniu AGOR w dniu 24 maja 2019 r. winny zostać rozliczone w czerwcu 2021 r. w ramach corocznej aktualizacji podstaw VAT i DNB za lata poprzednie w oparciu o przekazane przez państwa członkowskie w 2020 r. sprawozdania (na podstawie poprzednich przepisów rozliczenie następowało w grudniu bieżącego roku budżetowego).

prognozy tradycyjnych środków własnych oraz wielkości rabatu brytyjskiego – wzrost składki o 186 418 701 euro.

W 2019 r. ostatecznie zostały uchwalone korekty budżetu UE nr 1–3. W efekcie przyjętych korekt polska składka do budżetu UE została ustalona na ok. 4888,0 mln euro, tj. ok. 21 052,2 mln zł.

Ponadto, w czerwcu 2019 r. w związku aktualizacją danych makroekonomicznych wystąpiła dodatkowa wpłata składki w wysokości 193,7 mln zł (w tym zmniejszenie składki z tytułu środka własnego DNB w kwocie ok. 236,7 mln zł oraz wzrost z tytułu środka własnego VAT o ok. 430,4 mln zł). W związku z ww. zmianami w limicie wydatków cz. 84 powstał niedobór środków.

Minister Finansów decyzjami w sprawie zmian w budżecie zwiększył w 2019 r. limit wydatków cz. 84 łącznie o 2 610 000,0 tys. zł. Zmiany te polegały na przeniesieniu środków w wysokości:

- 2 000 000,0 tys. zł ze środków rezerwy celowej budżetu państwa¹¹ z przeznaczeniem na uzupełnienie płatności polskiej składki do budżetu UE z tytułu środka własnego DNB, VAT, rabatu brytyjskiego oraz korekty wkładów DNB;
- 610 000,0 tys. zł ze środków rezerwy celowej budżetu państwa¹², na podstawie opinii Komisji Finansów Publicznych w sprawie zmiany przeznaczenia rezerwy celowej, na zapłatę polskiej składki do budżetu UE z tytułu środka własnego DNB oraz z tytułu udziału w opłatach celnych.

Z przyznanych w części 84 środków z rezerw celowych wykorzystano kwotę 2 562 691,6 tys. zł, tj. 98,2%.

Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3, ust. 3 pkt 2 ufp w trakcie 2019 r. dysponent części 84 dokonał dwóch blokad wydatków związanych z posiadaniem nadmiaru środków w łącznej kwocie 47 308,4 tys. zł:

- 27 listopada 2019 r. zablokowana została kwota 20 000,0 tys. zł¹³,
- 18 grudnia 2019 r., zablokowana została kwota 27 308,4 tys. zł¹⁴.

Niewykorzystane środki pochodziły z uruchomionej 15 października 2019 r. rezerwy celowej po zmianie jej przeznaczenia.

Blokad wydatków dokonano w związku z niższą niż planowano płatnością składki członkowskiej do budżetu UE z tytułu DNB (paragraf 8510) i niższą płatnością składki z tytułu ceł (paragraf 8530).

Minister Finansów, po dokonaniu blokad przez dysponenta części 84, decyzjami w sprawie zmian w budżecie zmniejszył plan wydatków części 84 łącznie o 47 308,4 tys. zł (tj. o zablokowaną wcześniej kwotę):

- 20 000,0 tys. zł zmniejszenie 29 listopada 2019 r.¹⁵ na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw¹⁶,
- 27 308,4 tys. zł zmniejszenie 31 grudnia 2019 r.¹⁷ na podstawie art. 24d ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019¹⁸ z wydatków zablokowanych na podstawie art. 177 ust. 1 ufp utworzono rezerwę celową poz. 100.

W efekcie tych zmian limit wydatków w 2019 r. w części 84 został ustalony na 21 719 914,6 tys. zł.

¹¹ Rezerwa celowa, cz. 83 poz. 8, decyzja MF/IP6.4143.3.581.2019.MF.4207 z dnia 26.09.2019 r.

¹² Rezerwa celowa, cz. 83 poz. 30, decyzja MF/WM3.4143.3.2.2019.MF.5326 z dnia 15.10.2019 r.

¹³ Cz. 84 rozdział 75850, § 8510 – 3 240,0 tys. zł, § 8530 – 16 760,0 tys. zł.

¹⁴ Cz. 84 rozdział 75850, § 8510 – 0,71 zł, § 8530 – 27 308,4 tys. zł.

¹⁵ Decyzja MF/BP2.4143.16.4.2019.RC.

¹⁶ Dz. U. poz. 924.

¹⁷ Decyzja MF/BP4.4143.16.4.2019.RC.

¹⁸ Dz. U. poz. 2435, ze zm.

Wydatki w części 84 zostały zrealizowane w kwocie 21 719 914,6 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach i 116,4% wydatków roku 2018. Wyższy poziom wydatków wynikał m.in. z aktualizacji danych makroekonomicznych (wzrost wpłaty z tytułu środka własnego VAT).

Zestawienie wydatków budżetowych w 2019 r. w części 84 według klasyfikacji budżetowej zostało przedstawione w załączniku w pkt 5.2 niniejszej informacji.

W roku 2015 Polska zajmowała dziewiąte, a w latach 2016–2019 ósme miejsce wśród państw Unii Europejskiej pod względem wielkości składki wpłacanej do budżetu UE. Wielkość polskiej składki na tle innych krajów Unii Europejskiej zaprezentowano w załączniku w pkt 5.3 niniejszej informacji.

Na koniec 2019 r. w części 84 zobowiązania nie wystąpiły.

W wyniku kontroli wszystkich wydatków części 84 stwierdzono, że wpłata rat składek należnych do budżetu UE dokonywana była w kwotach i terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami i procedurami.

Do budżetu Unii Europejskiej przekazano wpłaty środków własnych z następujących tytułów:

- wpłata obliczona na podstawie dochodu narodowego brutto – 13 681 310,9 tys. zł,
- wpłata obliczona zgodnie z metodologią wynikającą z przepisów UE, na podstawie podatku od towarów i usług – 3 194 268,1 tys. zł,
- wpłata z tytułu udziału w opłatach celnych i rolnych – 3 570 711,7 tys. zł,
- wpłata z tytułu finansowania rabatu brytyjskiego – 1 126 635,5 tys. zł,
- wpłata z tytułu finansowania obniżki wkładów opartych na DNB – 146 988,4 tys. zł.

Wydatki części 84 w układzie zadaniowym zostały ujęte w ramach funkcji 4 – Zarządzanie finansami państwa i mieniem państwowym, w zadaniu 4.2. – Budżet państwa i realizacja wybranych wydatków, w podzadaniu 4.2.4. – Płatność składki członkowskiej do budżetu UE, w działaniu 4.2.4.1. – Płatność składki członkowskiej do budżetu Unii Europejskiej. W odniesieniu do wskazanego wyżej podzadania i działania określono cel: płatności składki członkowskiej przekazywane w terminie i w prawidłowej wysokości do budżetu UE. Zgodnie z katalogiem funkcji, zadań, podzadań i działań, o którym mowa w § 10 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej¹⁹, ze względu na kategorię wydatków, dysponent części 84 odstąpił od definiowania mierników do pomiaru stopnia realizacji planów w układzie zadaniowym.

Dysponent części 84, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją planu wydatków, w tym w układzie zadaniowym, m.in. poprzez bieżącą analizę i ocenę przebiegu realizacji wydatków budżetowych. Przedmiotem tych analiz była terminowość i zgodność wydatków z ich przeznaczeniem w kontekście zmian wprowadzonych w budżecie UE i pozostałych płatności do budżetu UE, jak również zgodność dokonywanych wydatków z wewnętrznymi procedurami płatności.

3.2.SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 84 – Środki własne Unii Europejskiej:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),

¹⁹ Dz. U. poz. 1154.

- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania te zostały sporządzone przez dysponenta części 84 terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w skontrolowanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań.

W okresie do zakończenia kontroli, nie dokonywano korekt objętych kontrolą sprawozdań.

3.3. KSIĘGI RACHUNKOWE

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych dysponenta części 84 – Środki własne Unii Europejskiej przeprowadzono na podstawie wszystkich dokonanych w 2019 r. 61 zapisów księgowych i odpowiadających im 61 dowodów księgowych na łączną kwotę 21 719 914,6 tys. zł. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych.

W trakcie kontroli ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań dysponenta części 84 prowadzone były nieprawidłowo.

3.4. SPRAWOZDANIA SPORZĄDZANE W RAMACH SYSTEMU KONTROLI ŚRODKÓW WŁASNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

W ramach systemu kontroli środków własnych Unii Europejskiej w MF, w 2019 r. sporządzono następujące sprawozdania:

- miesięczne sprawozdania sporządzane na podstawie art. 6 ust. 4 lit. a i b rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 w sprawie metod i procedury udostępniania tradycyjnych zasobów własnych,
- sprawozdanie roczne Polskiej Administracji Celnej o działalności i wynikach kontroli za 2019 r. dotyczące systemu środków własnych Wspólnot sporządzone na podstawie art. 6 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 608/2014²⁰,
- sprawozdanie z wyliczenia podstaw środka własnego VAT, przekazane na podstawie art. 7 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG, Euratom) nr 1553/89²¹.

Sprawozdania były przekazywane do KE w terminach określonych w przepisach, na podstawie których sporządzano te dokumenty.

²⁰ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) Nr 608/2014 z 26 maja 2014 r. określające środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (Dz. U. UE L 168 z 07.06.2014, str. 29).

²¹ Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) Nr 1553/89 z dnia 29 maja 1989 r. w sprawie ostatecznych jednolitych warunków poboru środków własnych pochodzących z podatku od wartości dodanej (Dz. U. UE L 155 z 07.06.1989, str. 9, ze zm.).

W 2019 r., w MF prowadzony był rejestr w ramach systemu informatycznego Komisji Europejskiej OWNERS służącego do wymiany on-line informacji, które dotyczą spraw o wykrytych nieprawidłowościach i nadużyciach finansowych w zakresie tradycyjnych środków własnych Unii Europejskiej. Rejestr prowadzony jest w odniesieniu do spraw powyżej 10.000 euro, dotyczących tradycyjnych środków własnych Unii Europejskiej, o których mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Nr 608/2014 określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej.

Badanie terminowości zgłaszania do KE informacji o wykrytych nieprawidłowościach i nadużyciach finansowych, które przeprowadzono na próbie 28 spraw, tj. 20% zarejestrowanych w 2019 r. w systemie OWNRES spraw (zarejestrowano 140 spraw) wykazało, że wszystkie sprawy zostały zatwierdzone w terminie określonym w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Nr 608/2014 określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej, tj. w ciągu dwóch miesięcy po zakończeniu każdego kwartału, w którym wykryto nieprawidłowość lub nadużycie.

4. INFORMACJE DODATKOWE

Najwyższa Izba Kontroli przedstawiła wyniki niniejszej kontroli Ministrowi Finansów w wystąpieniu pokontrolnym podpisanym w dniu 15 kwietnia 2020 r.

Z uwagi, iż w działalności kontrolowanej jednostki nie stwierdzono nieprawidłowości, w wystąpieniu pokontrolnym nie formułowano uwag i wniosków pokontrolnych.

Minister Finansów nie zgłosił zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego.

5. ZAŁĄCZNIKI

5.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 84 – ŚRODKI WŁASNE UNII EUROPEJSKIEJ

Oceny wykonania budżetu w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej dokonano stosując kryteria²² oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 roku²³.

Wydatki (W):	21 719 914,6 tys. zł
Łączna kwota (G=W):	21 719 914,6 tys. zł
Waga wydatków w łącznej kwocie:	$Ww = W : G = 1$
Nieprawidłowości w wydatkach (Ow):	nie stwierdzono nieprawidłowości
Ocena cząstkowa wydatków:	pozytywna (5)
Opinia o sprawozdaniach:	pozytywna
Ocena ogólna:	pozytywna

²² <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

²³ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>.

5.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 84 – ŚRODKI WŁASNE UNII EUROPEJSKIEJ

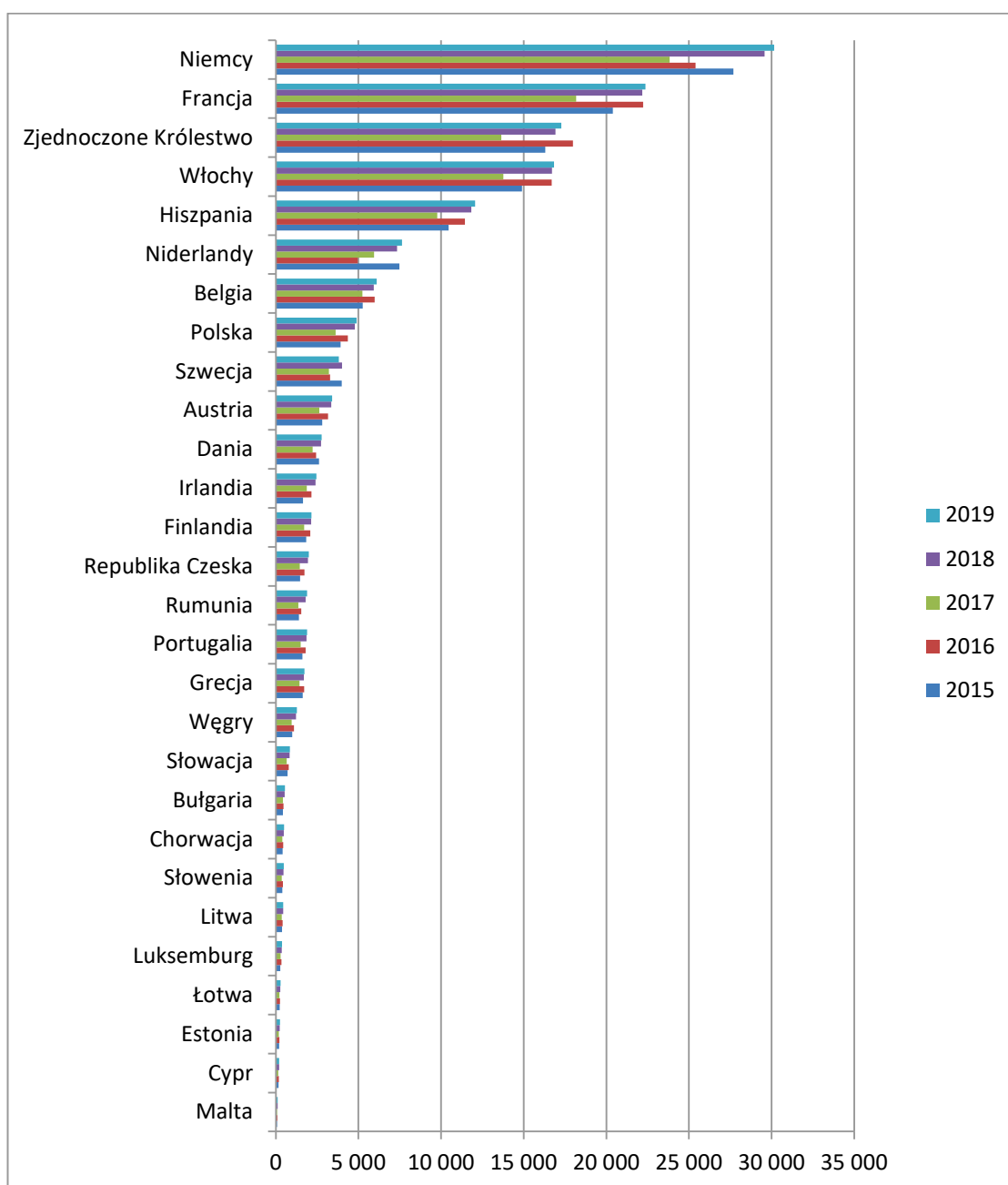
Lp.	Wyszczególnienie	2018		2019			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie	w tym niewygasające			
		tys. zł							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	6a.	7.	8.	9.
Ogółem*cz. 84 – Środki własne Unii Europejskiej, w tym:		18 660 769,7	19 157 223,0	21 719 914,6	21 719 914,6	-	116,4	113,4	100,0
1.	dział 758 – Różne rozliczenia	18 660 769,7	19 157 223,0	21 719 914,6	21 719 914,6	-	116,4	113,4	100,0
1.1.	rozdział 75850 – Rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	18 660 769,7	19 157 223,0	21 719 914,6	21 719 914,6	-	116,4	113,4	100,0
1.1.1.	§ 8510 – Wpłata obliczona na podstawie Dochodu Narodowego Brutto	12 117 379,2	12 071 148,0	13 681 310,9	13 681 310,9	-	112,9	113,3	100,0
1.1.2.	§ 8520 – Wpłata obliczona zgodnie z metodologią wynikającą z przepisów UE na podstawie podatku od towarów i usług	2 287 740,1	2 747 184,0	3 194 268,1	3 194 268,1	-	139,6	116,3	100,0
1.1.3.	§ 8530 – Wpłata z tytułu udziału w opłatach celnych i rolnych	3 128 549,9	3 072 936,0	3 570 711,7	3 570 711,7	-	114,1	116,2	100,0
1.1.4.	§ 8540 – Wpłata z tytułu udziału w opłatach cukrowych	3,4	0	0	0	-	-	-	-
1.1.5.	§ 8550 – Wpłata z tytułu różnych rozliczeń (odsetki)	5,6	0	0	0	-	-	-	-
1.1.6.	§ 8560 – Wpłata z tytułu finansowania rabatu brytyjskiego	998 014,5	1 119 852,0	1 126 635,5	1 126 635,5	-	112,9	100,6	100,0
1.1.7.	§ 8570 – Wpłata z tytułu finansowania obniżki wkładów opartych na DNB	129 077,0	146 103,0	146 988,4	146 988,4	-	113,9	100,6	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2019.

5.3. SKŁADKI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2015–2019

(w mln euro)

Opracowanie własne NIK, na podstawie danych zawartych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej: Ostateczne przyjęcie (UE, Euratom) 2019/1818 budżetu korygującego nr 3 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2019 – Dz. Urz. UE L 288 z 7.11.2019, str. 1.; Ostateczne przyjęcie (UE, Euratom) 2019/259 budżetu korygującego nr 6 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2018 - Dz. Urz. UE L 52 z 22.02.2019, str. 1.; Ostateczne przyjęcie (UE, Euratom) 2018/91 budżetu korygującego nr 6 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2017 r. - Dz. Urz. UE L 21 z 25.01.2018, str. 1.; Ostateczne przyjęcie (UE, Euratom) 2017/305 budżetu korygującego nr 6 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2016 – Dz. Urz. UE L 52 z 28.02.2017, str. 181, ze zm.; Ostateczne przyjęcie (UE, Euratom) 206/70 budżetu korygującego nr 8 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2015 – Dz. Urz. UE L 18 z 26.01.2016, str. 1, ze zm.

5.4. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja do Spraw Unii Europejskiej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej